



ČESKÁ REPUBLIKA

## ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně **K. N.**, zast. JUDr. Mariou Veselou, advokátkou, se sídlem v Praze 9, Pod Pekárkami 245/10, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, Praha 5, Křížová 25, o částečný invalidní důchod, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 9. 2004, č. j. 4 Cad 39/2004 – 10,

**t a k t o :**

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

**O d ů v o d n ě n í :**

Rozhodnutím ze dne 29. 4. 2004, č. X, zamítla Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) žádost žalobkyně o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 40 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění (o důchodovém pojištění). V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná vysvětlila, že vzdor zjištění, že žalobkyně je podle posudku lékaře Pražské správy sociálního zabezpečení v Praze 4 ze dne 5. 4. 2004 částečně invalidní podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, již od jednoho roku jejího věku, nevznikl jí nárok na částečný invalidní důchod, neboť doposud nesplňuje potřebnou dobu pojištění, která podle ustanovení § 40 odst. 2 uvedeného zákona činí u pojištěnce mladšího 24 let 2 roky a pokládá se za splněnou též, byla-li získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity. Žalobkyně má však pro nárok na důchod hodnocenu pouze dobu studia od 1. 9. 2003 do 10. 2. 2004 (datum uplatnění nároku na důchod), což je pouze 163 dnů pojištění.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včas žalobu, v níž uvedla, že napadené rozhodnutí je v rozporu s ustanovením § 40 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v souvislosti s ustanovením § 43 a 44 téhož zákona. Zdůraznila, že 16. 2. 2004 dovršila věku osmnácti let, čímž splnila podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na požadovaný důchod, která u pojištěnce ve věku do dvaceti let činí méně než jeden rok. Potvrdila, že je studentkou S. a S., s. r. o., v P. 4, S. 844, o čemž předložila potvrzení uvedené školy. Domáhala se přezkoumání zamítavého rozhodnutí žalované, které označila za nezákonné.

Žalovaná v písemném vyjádření k opravnému prostředku citovala ustanovení vztahující se k podmínkám nároku na částečný invalidní důchod, t. j. ustanovení § 43, 40 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb., a zdůraznila, že na základě jejich výkladu nezbyvá než konstatovat, že napadené rozhodnutí bylo vydáno po právu. Uvedla, že na daný případ je nutno aplikovat ustanovení § 40 odst. 2 věty druhé zákona č. 155/1995 Sb. vzhledem k tomu, že doba pojištění byla získána žalobkyní až po vzniku částečné invalidity (částečná invalidita vznikla od prvního roku jejího věku). Potřebná doba pojištění se v takovém případě pokládá za splněnou, byla-li získána v kterémkoliv období 10ti roků dokončeném po vzniku plné invalidity a u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom 2 roky. V období od 1. 9. 2003 do 10. 2. 2004 žalobkyně získala pouze 163 dnů pojištění a tak jí nárok na částečný invalidní důchod k datu vydání napadeného rozhodnutí - s ohledem na příslušná kogentní ustanovení zákona o důchodovém pojištění - nevznikl. Žalovaná navrhovala, aby soud žalobu zamítl.

Městský soud v Praze napadeným rozsudkem žalobu zamítl, když při svém rozhodování vycházel ze skutkových zjištění, která byla mezi účastníky nesporná, přičemž se ztotožnil zcela s právním posouzením věci žalovanou. Uvedl rovněž, že v případě žalobkyně je třeba, aby získala 2 roky pojištění a poté si podala znovu žádost o přiznání částečného invalidního důchodu, neboť teprve poté splní podmínku nároku na tuto dávku.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem. Vyslovila přesvědčení, že její nárok na částečný invalidní důchod je splněn ve smyslu § 40 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. a nelze jej posuzovat podle § 40 odst. 2 věta druhá téhož zákona. Dále uvedla, že stejně postižení kamarádi z jejího okolí již částečný invalidní důchod pobírají. Proto se cítí rozhodnutím žalované a soudu diskriminována a finančně poškozena. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil, resp. změnil tak, že se žalobě vyhovuje.

Žalovaná ve svém písemném podání ze dne 11. 11. 2004 uvedla, že souhlasí s rozsudkem Městského soudu v Praze, a proto nepodává vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že je podávána z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném

posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzenou nezákonnost však Nejvyšší správní soud neshledal.

Z obsahu spisu vyplývá, že stěžovatelka požádala v projednávané věci o přiznání částečného invalidního důchodu při dosažení věku 18ti let, t. j. ku dni 16. 2. 2004. Ve správním řízení byl vyžádán posudek lékaře Pražské správy sociálního zabezpečení, lékařské posudkové služby v Praze 4, podle něhož stěžovatelka, která trpí vrozenou vadou sluchu těžkého stupně oboustranně, byla uznána částečně invalidní podle § 44 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, neboť její zdravotní stav odpovídá zdravotnímu postižení uvedenému v příloze č. 4 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., oddíl A, položka 4, písm. a). Datum vzniku částečné invalidity bylo stanoveno na 1 rok věku stěžovatelky. Stěžovatelka doložila potvrzením S. a S., s. r. o., P. 4, S. 844, ze dne 3. 6. 2004, že je ve školním roce 2003/2004 žákyní tříletého učebního oboru, prvního ročníku (získala dobu pojištění 163 dnů).

Podle ustanovení § 43 zákona č. 155/1995 Sb., má pojištěnec nárok na částečný invalidní důchod, jestliže se stal částečně invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, nebo (bez nutnosti získání potřebné doby pojištění) se stal částečně invalidním následkem pracovního úrazu. Podle třetího odstavce ustanovení § 44 se potřebná doba pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod posuzuje podle § 40 téhož zákona. Uvedené ustanovení se vztahuje k posuzování potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod, přičemž podle prvního odstavce tohoto ustanovení činí potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod u pojištěnce ve věku a) do 20 let méně než 1 rok, b) od 20 let do 22 let 1 rok, c) od 22 let do 24 let 2 roky, d) od 24 let do 26 let 3 roky, e) od 26 let do 28 let 4 roky a f) nad 28 let 5 roků. Podle druhého odstavce téhož ustanovení se potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod zjišťuje z období před vznikem plné invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem plné invalidity. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku plné invalidity; u pojištěnce mladšího 24ti let činí přitom potřebná doba pojištění 2 roky. Podle § 40 odst. 3 se pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na plný (a tedy i částečný) invalidní důchod pokládá za dobu pojištění též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. m) a n) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice před dosažením 18ti let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky.

V projednávané věci je předmětem právního posouzení otázka, zda potřebnou dobu pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod, u jinak nepochybně částečně invalidní stěžovatelky (která ku dni 16. 2. 2004 dosáhla věku 18ti let) je nutno posuzovat podle § 40 odst. 2 věty první v souvislosti s ustanovením § 40 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., nebo podle druhé věty ustanovení § 40 odst. 2 uvedeného zákona. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se žalovanou i s Městským soudem v Praze v tom, že u stěžovatelky je uvedenou podmínku třeba posuzovat podle druhé věty § 40 odst. 2 uvedeného zákona. Potřebná doba pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod stanovená v § 40 odst. 1 písm. a) u pojištěnců ve věku do 20 let na méně než 1 rok, se totiž vztahuje na případy, kdy lze takovou dobu zjistit z období před vznikem plné či částečné invalidity. Typicky tomu bude v případech např. nároku na takový důchod v důsledku pracovního úrazu. U stěžovatelky však potřebnou dobu pojištění z období před vznikem částečné invalidity zjišťovat nelze, neboť její částečná invalidita vznikla již v jednom roce věku. Na tyto případy se vztahuje druhá věta § 40 odst. 2, podle níž se potřebná doba pojištění pokládá za splněnou též tehdy, byla-li získána v kterémkoliv období 10ti roků dokončeném po vzniku plné

(částečné) invalidity. U pojištěnce mladšího 24 let činí takto zjišťovaná potřebná doba pojištění 2 roky. Stěžovatelka však získala v takto zákonem vymezeném období, k datu uplatnění nároku (dosažení věku 18 let) jen 163 dnů doby pojištění, t. j. dobu studia na výše označené střední škole, které bylo započato 1. 9. 2003.

Pro úplnost nutno dodat, že v dané věci jde o nárok na částečný invalidní důchod v tzv. mimořádném případě. Zákon o důchodovém pojištění obsahuje speciální ustanovení § 42 odst. 1, vztahující se však jen k nároku na plný invalidní důchod v mimořádných případech a nikoliv též k nároku na částečný invalidní důchod. Podle něho má nárok na plný invalidní důchod též osoba, která dosáhla věku aspoň 18 let, mající trvalý pobyt na území České republiky, která je plně invalidní, jestliže plná invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu. Ustanovení zákona o důchodovém pojištění upravujícím nárok na částečný invalidní důchod (část čtvrtá hlava třetí zákona č. 155/1995 Sb.) takové ustanovení, vztahující se k osobám majícím nárok na tuto dávku důchodového pojištění, které dosáhly věku aspoň 18 let, neobsahuje, a jak již bylo výše zdůrazněno, k potřebné době pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod odkazuje jen na ustanovení § 40 téhož zákona.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud neshledal, že by se Městský soud v Praze při řešení této právní otázky dopustil tvrzené nezákonnosti, a proto kasační stížnost jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. a § 120 téhož zákona. Neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatelky žádné náklady nad rámec její úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

**P o u ě n í :** Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. června 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová  
předsedkyně senátu